

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 95.575 van 17 mei 2001
in de zaak A. 81.642/VII-17.472.**

In zake : 1. de v.z.w. Vlaamse Federatie der
Persverspreiders en Aanverwante
Produkten,
2. Gilbert DEWITTE,
3. de v.z.w. Fédération Wallonne et
Bruxelloise des diffuseurs de presse et
de l'édition,
4. Chantal LAFORCE,
die woonplaats kiezen bij
advocaat C. BEVERNAGE,
kantoor houdende te BRUSSEL,
Brederodestraat 13

tegen :

de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de
Minister van Volksgezondheid,
die woonplaats kiest bij
advocaten K. WINTERS en J.-L. JASPAR,
kantoor houdende te BRUSSEL,
Louizalaan 65, bus 4.

D E R A A D V A N S T A T E, VIIe K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat de v.z.w. Vlaamse Federatie der Persverspreiders en Aanverwante Produkten, Gilbert DEWITTE, de v.z.w. Fédération Wallonne et Bruxelloise des diffuseurs de presse et de l'edition en Chantal LAFORCE op 21 december 1998 hebben ingediend om de vernietiging te vorderen van "het besluit van de Minister van Volksgezondheid en Pensioenen van onbekende datum inzake de controle en de inspectie op de wet van 10 december 1997 houdende verbod op de reclame voor tabaksprodukten, zoals veruitwendigd in de brief van het Federale Ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu (Algemene Eetwareninspectie) van 7 december 1998";

Gelet op het arrest nr. 77.827 van 23 december 1998 waarbij de gedeeltelijke schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing wordt bevolen;

Gezien de regelmatig gewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag opgemaakt door Auditeur L. VERMEIRE;

Gelet op de beschikking van 23 december 1999 die de neerlegging ter griffie van het verslag en van het dossier gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen en gezien de regelmatig gewisselde laatste memories;

Gelet op de beschikking van 17 januari 2001 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 15 februari 2001;

Gehoord het verslag van Staatsraad R. STEVENS;

Gehoord de opmerkingen van advocaat Fr. VAN NUFFEL die, loco advocaat C. BEVERNAGE verschijnt voor de verzoekende partijen, en van advocaat K. WINTERS die, loco advocaat J.L. JASPAR verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord het eensluidend advies van Auditeur L. VERMEIRE;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

1. Feitelijk en juridisch kader

Overwegende dat de feiten en het juridisch kader die van belang zijn voor een goed begrip van de zaak, als volgt kunnen worden geschetst :

1.1. Alvorens de wet van 10 december 1997 houdende verbod op de reclame voor tabaksproducten, bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 11 februari 1998, van kracht werd, machtigde artikel 7, § 2, van de wet van 24 januari 1977 betreffende de bescherming van de gezondheid van de verbruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere producten, de Koning, in het belang van de volksgezondheid, regels te stellen en verbodsmaatregelen voor te schrijven in verband met onder meer de reclame voor tabak, producten op basis van tabak, en soortgelijke producten.

In uitvoering van deze bepaling werd het koninklijk besluit van 20 december 1982 betreffende de reclame voor tabak, voor producten op basis van tabak en voor soortgelijke producten, uitgevaardigd.

Dit koninklijk besluit, gewijzigd bij koninklijk besluit van 10 april 1990, verbood bepaalde vormen van reclame, zoals bijvoorbeeld, behalve in lokalen of aan de ingang van lokalen waar de betrokken producten gewoonlijk te koop zijn, lichtreclame.

De reclame werd onderworpen aan bijzondere voorwaarden, waaronder een beperking tot bepaalde gegevens, zoals de naam en het adres van de fabrikant, invoerder of verdeler, de benaming en aard van de producten, het merk en merkteken.

Tevens werden oppervlaktebepeningen opgelegd voor reclame door aanplakking en op reclameborden, evenals voor lichtreclames.

Bovendien was het verboden reclame te voeren met affiches of reclameborden, in kranten, in tijdschriften of met andere publicaties, tenzij de ontworpen reclame het voorafgaand akkoord had verkregen van de minister bevoegd voor de volksgezondheid.

1.2. De hoger vermelde wet van 10 december 1997 heeft het koninklijk besluit van 20 december 1982 op.

In artikel 3 van die wet wordt een paragraaf 2bis ingevoegd in artikel 7 van de wet van 24 januari 1977, waardoor thans een principieel verbod ingesteld op reclame voor tabak, producten op basis van tabak, en soortgelijke producten.

Deze bepaling luidt als volgt :

§ 2bis. - 1° Het is verboden reclame te voeren voor en te sponsoren door tabak, producten op basis van tabak en soortgelijke producten, hierna tabaksproducten genoemd.

Als reclame en sponsoring worden beschouwd elke mededeling of handeling die rechtstreeks of onrechtstreeks tot doel heeft de verkoop te bevorderen, ongeacht de plaats, de aangewende communicatiemiddelen of de gebruikte technieken.

2° Het in het 1° bedoelde verbod is niet van toepassing op :

- reclame voor tabaksproducten in buitenlandse kranten en periodieke uitgaven, behoudens wanneer die reclame of de invoer van dergelijke krant of periodieke uitgave er hoofdzakelijk toe strekt reclame voor tabaksproducten te voeren voor de Belgische markt;

- de incidentele reclame voor tabaksproducten in het kader van de mededeling aan het publiek van evenementen in het buitenland, behoudens wanneer die reclame of de mededeling aan het publiek van het evenement er hoofdzakelijk toe strekt reclame voor tabaksproducten te voeren voor de Belgische markt;

- het aanbrengen van het merk van een tabaksproduct op affiches in en aan de voorgevel van tabakswinkels en van krantenwinkels die tabaksproducten verkopen.

3° Het is verboden een merk, dat zijn bekendheid hoofdzakelijk aan een tabaksproduct ontleent, voor

reclame op andere gebieden te gebruiken, zolang het merk voor een tabaksproduct wordt gebruikt.

Deze bepaling doet geen afbreuk aan het recht van ondernemingen om onder hun merknaam reclame te maken voor andere dan tabaksproducten, mits :

- a) de omzet van, zelfs door een andere onderneming, onder dezelfde merknaam op de markt gebrachte tabaksproducten niet meer dan de helft bedraagt van de omzet van andere producten dan tabak van het merk in kwestie, en
- b) dit merk oorspronkelijk is gedeponeerd voor andere dan tabaksproducten".

1.3. Op 7 december 1998 richt de Algemene Eetwareninspectie een brief aan de Vlaamse Federatie der Persverspreiders en aan de Fédération Wallone et Bruxelloise des diffuseurs de presse et de l'édition.

Deze brief, ondertekend door de Adviseur-generaal en de Gezondheidsinspecteur-directeur van deze administratie, luidt, in de Nederlandstalige versie, als volgt :

"Wet van 10 december 1997 houdende verbod op de reclame voor tabaksproducten

Geachte,

Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de bovengenoemde wet wensen wij uw aandacht te vestigen op de volgende punten.

De wet is verschenen in het Belgisch Staatsblad op 11 februari 1998 en treedt in werking op 1 januari 1999.

Artikel 4, dat de strafbepalingen aangeeft, is reeds in werking getreden op de dag van de publicatie in het Belgisch Staatsblad.

Deze wet legt een algemeen verbod op voor alle vormen (directe, indirecte en sponsoring) van tabaksreclame.

Er zijn echter wel een beperkt aantal afwijkingen op deze algemene regel voorzien :

! Tabaksreclame in buitenlandse kranten en periodieken (tijdschriften) blijft toegestaan. Deze uitzonderingsbepaling mag echter niet worden aangegrepen om de wetgeving te omzeilen. Daarom is de reclame verboden wanneer deze er hoofdzakelijk toe strekt reclame te voeren voor de Belgische markt.

! Incidentele reclame in het kader van een evenement in het buitenland blijft toegestaan. Deze uitzondering verwijst naar iedere publieke mededeling, ongeacht de communicatiemiddelen die

daartoe worden gebruikt. Ook hier mag de wet niet omzeild worden. De uitzending van het evenement mag er niet toe strekken reclame voor tabaksproducten voor de Belgische markt te maken.

! Het aanbrengen van het merk in en aan de voorgevel van tabakswinkels en krantenwinkels, die tabaksproducten verkopen, is toegestaan. De reclame mag enkel nog de naam van het merk ('Camel Light') vermelden. Het aanbrengen van het merkteken, logo's, afbeeldingen van de verpakkingen, gegevens over de prijs of de aard van de producten en alle andere elementen zullen verboden zijn.

Deze reclame (merknaam) mag enkel nog op affiches worden aangebracht. Zo zullen onder meer lichtreclames, films, diapositieven of andere projecties alsook het aanbrengen van reclame op gebruiksvoorwerpen verboden zijn.

Tevens geldt deze uitzondering enkel voor tabakswinkels en krantenwinkels, die tabaksproducten verkopen.

Onder tabakswinkels wordt verstaan elke kleinhandel, die uitsluitend tabaksproducten en soortgelijke producten en producten, die te maken hebben met het gebruik van tabak, zoals asbakken, aanbieden.

Boekenwinkels, die tevens ook kranten en periodieken verkopen, worden niet aanzien als krantenwinkel.

Zo dienen onder meer de volgende reclames te worden verwijderd :

- alle lichtreclames (ook in en aan de voorgevel van tabakswinkels en krantenwinkels);
- alle reclames met andere elementen dan de merknaam in en aan de voorgevel van krantenwinkels en tabakswinkels;
- alle reclames in en aan winkels andere dan kranten- en tabakswinkels;
- alle reclames in en aan HORECA-inrichtingen met inbegrip van de reclames op tabaksautomaten (voor tabaksautomaten is enkel een uniforme aanduiding van de merken op of in de nabije omgeving van de drukknoppen toegestaan);
- alle reclames in en rond de luchthavens; zo mag in Tax-Free shops waar zowel tabaksproducten als voedingsmiddelen te koop word(en) aangeboden geen reclame meer worden gemaakt (enkel in tabakswinkels is het nog mogelijk reclame te maken);
- alle reclames op vrachtwagens en auto's van tabaksfabrikanten, groothandelaars, invoerders, kleinhandelaars;
- enz. ...

Deze wet verbiedt ook het gebruik van indirecte reclame. Om de draagwijdte van het indirect reclameverbod te beoordelen moet worden nagegaan of het betrokken merk zijn bekendheid al dan niet hoofdzakelijk aan een tabaksproduct ontleent. Indien dit het

geval is, wordt de reclame, die voor een product onder dit merk wordt gevoerd, beschouwd als verboden indirecte reclame. De criteria om na te gaan of een merk zijn bekendheid hoofdzakelijk aan een tabaksproduct ontleent, zijn :

- of de omzet van een op de Belgische markt gebracht tabaksproduct meer bedraagt dan de helft van de omzet van het, op de Belgische markt gebrachte, niet-tabaksproduct met hetzelfde merk;
- of het merk oorspronkelijk voor tabaksproducten is gedeponeerd.

Tevens verbiedt de wet ook sponsoring van alle soorten manifestaties ongeacht de aangewende communicatiemiddelen of de gebruikte technieken.

Al deze maatregelen treden vanaf 1 januari 1999 in werking. De overgangstermijn om zich te regulariseren zal op die datum dan ook eindigen. Wij zullen dan ook geen bijkomend uitstel kunnen geven, gedurende welke wij niet zullen optreden. Dit zou tevens onrechtvaardig zijn tegenover de personen die zich gedurende de overgangstermijn zich wel conform met deze wet hebben gesteld.

In de memorie van toelichting geeft de wetgever duidelijk aan dat op 1 januari 1999 alle bepalingen van de wet in werking treden zonder mogelijkheid tot enige opschorting.

Bovendien zijn de straffen bij een inbreuk op deze wet niet gering :

- een gevangenisstraf van één maand tot één jaar en
- een geldboete van twee miljoen tot twintig miljoen BEF.

De controle op de naleving van deze wet zal dan ook, op aandringen van de heer Minister zelf, vanaf begin januari 1999 starten. Deze controle zal één van onze prioriteiten zijn voor de maanden januari 1999 en februari 1999 waarna een eerste evaluatie zal volgen.

De inspecteurs en controleurs hebben dan ook de opdracht gekregen om vanaf begin januari 1999 uitgebreide controle te doen naar de naleving van deze wet.

Wij zouden het op prijs stellen indien U er bij uw leden zou willen op aandringen dat de vastgestelde principes nauwlettend zouden opgevolgd worden.

Met dank voor de gewaardeerde samenwerking";

2. Voorwerp van het beroep

2.1.1. Overwegende dat de verwerende partij in haar memorie van antwoord bij wege van een eerste exceptie opwerpt dat het besluit waarvan blijkens de bewoordingen

van het inleidend verzoekschrift de vernietiging wordt gevorderd, niet bestaat; dat zij stelt dat het schrijven van 7 december 1998 slechts een antwoord is van de twee ondertekenende ambtenaren op vele vragen die zij ontvingen, en dat de enige -mondelinge- instructie die de minister desbetreffend gaf, erin bestond de wet toe te passen; dat zij van oordeel is dat dergelijke instructie geen voor vernietiging vatbare administratieve rechtshandeling is;

Overwegende dat de verwerende partij in een tweede exceptie opwerpt dat ook de brief van 7 december 1998 niet voor vernietiging vatbaar is; dat zij in dit verband betoogt dat het louter gaat om een mededeling van "twee ambtenaren", die noch de bevoegdheid, noch de bedoeling hadden "enig normatief werk" te verrichten, en dat die brief "louter uitleggend" is, en geenszins de rechtstoestand van de burgers, zoals de verzoekers, kan veranderen;

2.1.2. Overwegende dat de verzoekende partijen in hun respectievelijke memories van wederantwoord bij hun standpunt blijven dat er wel degelijk een ministeriële beslissing is voorafgaand aan het schrijven van 7 december 1998; dat zij erop aandringen dat die beslissing bij het administratief dossier wordt gevoegd; dat die partijen voorts betogen dat zelfs indien abstractie wordt gemaakt van enige precieze ministeriële instructie, de meer vermelde brief moet beschouwd worden als de concretisering van een interne, reglementaire omzendbrief van de Algemene Eetwareninspectie aan haar inspecteurs, die ook niet in het administratief dossier is opgenomen; dat zij argumenteren dat dergelijke omzendbrief voor vernietiging vatbaar is, zelfs indien het een louter interpretatieve omzendbrief zou betreffen; dat zij in hun memories van wederantwoord het

voorwerp van hun vordering dan ook als volgt preciseren :

- "- dienvolgens, in hoofddorde, het besluit van de Minister van Volksgezondheid en Pensioenen van onbekende datum inzake de controle en de inspectie op de wet van 10 december 1997 houdende verbod op de reclame voor tabaksprodukten, zoals veruitwendigd in de brieven van het Federale Ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu (Algemene Eetwareninspectie) van 7 december 1998 aan eerste en derde verzoekers, te vernietigen;
- in ondergeschikte orde, de brieven van het Federale Ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu (Algemene Eetwareninspectie) van 7 december 1998 aan eerste en derde verzoekers, te vernietigen;
- in meer ondergeschikte orde, in de brieven van het Federale Ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu (Algemene Eetwareninspectie) van 7 december 1998 aan eerste en derde verzoekers, de volgende passages te vernietigen :

in de brief aan eerste verzoekster :

'De reclame mag nog enkel de naam van het merk ('Camel Light') vermelden. Het aanbrengen van het merkteken, logo's, afbeeldingen van de verpakkingen, gegevens over de prijs of de aard van de produkten zullen verboden zijn.

Deze reclame (merknaam) mag enkel nog op affiches worden aangebracht. Zo zullen onder meer lichtreclames, films, diapositieven of andere projecties alsook het aanbrengen van reclame op gebruiksvoorwerpen verboden zijn'.

'(Zo dienen onder meer de volgende reclames te worden verwijderd :)

- alle lichtreclames (ook in en aan de voorgevel van tabakswinkels en krantenwinkels);
- alle reclames met andere elementen dan de merknaam in en aan de voorgevel van krantenwinkels en tabakswinkels';

in de brief aan derde verzoekster :

'La publicité ne peut mentionner que le nom de la marque (exemple : 'Camel Light'). L'apposition du sigle de la marque, de logos, d'illustrations d'emballages, d'indications sur le prix ou sur la nature des produits ainsi que tous autres éléments seront interdits. Cette publicité (marque déposée) ne peut être apposée que sur des affiches. Ainsi, notamment, les enseignes lumineuses, films, diapositives ou autres projections ainsi que les inscriptions publicitaires sur les objets usuels seront interdites'.

'(Les publicités suivantes, notamment, doivent être retirées :)

- toute enseigne lumineuse (également à l'intérieur et sur la devanture des bureaux de tabac et magasins de journaux);

- toute publicité comportant d'autres éléments que la marque déposée à l'intérieur et sur la devanture des bureaux de tabac et magasins de journaux'';

2.1.3. Overwegende dat de verwerende partij in haar laatste memorie bij haar in de memorie van antwoord ingenomen standpunten blijft; dat zij evenwel thans een kopie neerlegt van een "dienstnota 98/36", van 20 november 1998, van de Algemene Eetwareninspectie aan "alle inspecteurs en controleurs", die onder de hoofding "Standpunt eetwareninspectie t.a.v. de wet van 10 december 1997 houdende verbod op de reclame voor tabaksproducten" een aantal interpretaties bevat waarvan de inhoud vrijwel identiek is aan deze van de brief van 7 december 1998;

2.2. Overwegende dat met geen enkel concreet element is aangetoond dat een beslissing, uitgaande van de minister bevoegd voor de volksgezondheid, bestaat zoals deze waarvan de verzoekende partijen in hoofddorde de nietigverklaring vragen;

Overwegende dat de dienstnota 98/36, van 20 november 1998, uitgaande van de Algemene Eetwareninspectie, een interpretatie bevat van de wet van 10 december 1997, en die interpretatie meedeelt aan alle inspecteurs en controleurs; dat het aldus klaarblijkelijk de bedoeling van de Eetwareninspectie is dat haar inspecteurs en controleurs bij de controle en de handhaving van de betrokken wet die interpretatie toepassen; dat blijkbaar daarom ook die interpretatie wordt medegedeeld in de brief van 7 december 1998 aan de eerste en de derde verzoekende partij; dat in fine in die brief ten aanzien van de dagbladhandelaars gedreigd

wordt met het "optreden" van de inspectiediensten, waarbij niet nagelaten wordt te verwijzen naar de strafrechtelijke sancties die de wet van 10 december 1997 voorschrijft; dat bijgevolg zowel de dienstnota, als de brief van 7 december 1998, grievend zijn voor de verzoekende partijen, dagbladhandelaren en hun beroepsverenigingen, in zoverre ze het verbod op tabaksreclame in die zin zouden interpreteren dat meer wordt verboden dan in de "geïnterpreteerde" wet het geval is; dat zowel de brief van 7 december 1998 als de bedoelde dienstnota dan ook voor vernietiging vatbaar zijn; dat het voorwerp van het beroep, zoals de verzoekende partijen ter terechtzitting -d.i. op het voor hen proceduraal eerst mogelijke ogenblik- vragen, tot die nota dient uitgebreid te worden;

3. Ten gronde

3.1.1. Overwegende dat de verzoekende partijen in hun eerste middel de schending aanvoeren van onder meer artikel 7, § 2 bis, 2°, derde streepje, van de wet van 24 januari 1977 betreffende de bescherming van de gezondheid van de verbruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere producten, ingevoegd door artikel 3 van de wet van 10 december 1997 houdende verbod op de reclame voor tabaksproducten,

"doordat het bestreden besluit uit hogervermeld artikel 7, §2bis, 2°, 3e streepje, dat bepaalt dat het verbod op tabaksreclame niet van toepassing is op het aanbrengen van het merk van een tabaksproduct op affiches in en aan de voorgevel van tabakswinkels en van krantenwinkels die tabaksproducten verkopen afleidt dat de tabaksreclame in en aan de voorgevel van de genoemde winkels enkel nog de naam van het merk mag vermelden, met uitsluiting van het merkteken, logo's, afbeeldingen van de verpakkingen, gegevens over de prijs of de aard van de producten en alle andere elementen,

terwijl onder meer krachtens de ingeroepen wetsbepaling als individueel merk niet alleen wordt

beschouwd de benaming, maar ook een tekening, een afdruk, een stempel, letters, cijfers, vormen van waren of van verpakking en alle andere tekens die dienen om de waren van een onderneming te onderscheiden, en dit begrip moet worden uitgelegd "in zijn gewoonlijke wettelijke betekenis", zoals onder meer vastgelegd in de Uniforme Benelux Merkenwet;

3.1.2.1. Overwegende dat het ingeroepen artikel 7, § 2bis, 2°, derde streepje, bepaalt dat het verbod op tabaksreclame niet van toepassing is op :

"- het aanbrengen van het merk van een tabaksproduct op affiches in en aan de voorgevel van tabakswinkels en van krantenwinkels die tabaksproducten verkopen";

dat in de dienstnota 98/36, met betrekking tot het begrip "merk", die bepaling als volgt wordt uitgelegd :

"Het aanbrengen van het merk in en aan de voorgevel van tabakswinkels en krantenwinkels, die tabaksproducten verkopen, is toegestaan.

De reclame mag enkel nog de naam van het merk ('Camel Light', 'Belga Filter', ...) op een neutrale (nietszeggende) achtergrond vermelden. Het aanbrengen van het merkteken, de logo's, de afbeeldingen van de verpakkingen, de gegevens over de prijs of de aard van de producten, de gehalten aan teer en nicotine, de naam en adres van de fabrikant of verdeler en alle andere elementen zullen verboden zijn.

Deze reclame (merknaam) mag enkel nog op affiches worden aangebracht."

en,

"Bijgevolg dienen onder meer de volgende reclames te worden verwijderd :

- alle reclames met andere elementen dan de merknaam in en aan de voorgevel van krantenwinkels en tabakswinkels. Zo zullen praktisch alle reclames op affiches moeten worden verwijderd. Deze reclames bevatten meestal toch andere elementen dan de merknaam van de tabaksproducten"

en in de brief van 7 december 1998 in soortgelijke zin :

"Het aanbrengen van het merk in en aan de voorgevel van tabakswinkels en krantenwinkels, die tabaksproducten verkopen, is toegestaan.

De reclame mag enkel nog de naam van het merk ('Camel Light') vermelden. Het aanbrengen van het merkteken, logo's, afbeeldingen van de verpakkingen, gegevens over de prijs of de aard van de producten en alle andere elementen zullen verboden zijn.

Deze reclame (merknaam) mag enkel nog op affiches worden aangebracht"

en,

"Zo dienen onder meer de volgende reclames te worden verwijderd :

...
- alle reclames met andere elementen dan de merknaam in en aan de voorgevel van krantenwinkels en tabakswinkels"

en :

"Zo dienen onder meer de volgende reclames te worden verwijderd :

(...)
- alle reclames met andere elementen dan de merknaam in en aan de voorgevel van krantenwinkels en tabakswinkels";

3.1.2.2. Overwegende dat het begrip "merk", zoals ook blijkt uit de parlementaire bespreking van de wet van 10 december 1997, ruimer is dan de "merknaam" en de "naam van het merk"; dat dit begrip bijvoorbeeld in artikel 1 van de Eenvormige Benelux-Merkenwet wordt omschreven als :

"de benamingen, tekeningen, afdrukken, stempels, letters, cijfers, vormen van waren of van verpakking en alle andere tekens, die dienen om de waren van een onderneming te onderscheiden";

en in artikel 2 van de richtlijn 89/104/EEG, van 21 december 1988 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der Lid-Staten en in artikel 4 van de verordening 40/94/EG, van 20 december 1993 inzake het Gemeenschapsmerk als :

"alle tekens die vatbaar zijn voor grafische voorstelling, met name woorden, met inbegrip van namen van personen, tekeningen, letters, cijfers, vormen van waren of van verpakking, mits deze de waren of diensten van een onderneming kunnen onderscheiden";

Overwegende dat de verwerende partij bovendien zelf, zowel in haar laatste memorie als ter terechtzitting, uitdrukkelijk toegeeft dat het standpunt dat de reclame in en aan de voorgevel van tabakswinkels en krantenwinkels die tabaksproducten verkopen, enkel nog de merknaam mag vermelden, in strijd is met de wet van 10 december 1997; dat het middel in zoverre gegrond is;

3.1.2.3. Overwegende dat uit het bovenstaande voortvloeit dat de hoger (3.1.2.1) geciteerde passages uit de dienstnota 98/36 en de brief van 7 december 1998 uitgaan van de onwettige premisse dat de desbetreffende reclame enkel nog de merknaam mag vermelden; dat de verwerende partij in haar laatste memorie en ter terechtzitting nog vraagt om niet de volledige in de memorie van wederantwoord gewraakte passages te vernietigen; dat die passages evenwel elk op zich ondeelbaar zijn; dat ze minstens omwille van de duidelijkheid in hun geheel dienen vernietigd te worden; dat dit niet impliceert -hetgeen wordt voorgehouden door de verwerende partij- dat daardoor meer wordt toegelaten dan onder de gelding van de wetgeving voorafgaand aan de wet van 10 december 1997; dat deze vernietiging immers geenszins impliceert dat de wet van 10 december 1997 niet meer zou moeten worden nageleefd; dat deze vernietiging de verwerende partij er enkel toe verplicht, indien ze meent instructies aan haar ambtenaren en aan de desbetreffende beroepsverenigingen te moeten verstrekken, deze zo te formuleren dat de desbetreffende reclame enkel nog het merk in zijn wettelijke betekenis, zoals hierboven aangegeven, mag vermelden;

3.2.1. Overwegende dat de verzoekende partijen in hun tweede middel de schending aanvoeren van artikel 7, § 2 bis, 2°, derde streepje, van de wet van 24 januari 1977,

"doordat het bestreden besluit uit hogervermeld artikel 7, §2bis, 2°, 3e streepje, dat bepaalt dat het verbod op tabaksreclame niet van toepassing is op het aanbrengen van het merk van een tabaksproduct op affiches in en aan de voorgevel van tabakswinkels en van krantenwinkels die tabaksproducten verkopen afleidt dat alle lichtreclames voor tabaksproducten in en aan de voorgevel van genoemde winkels verboden zijn,

terwijl nergens in de wet de aard van de affiches (in het Frans affichage) wordt verduidelijkt;

de vertaling van 'affiches' in de Franse tekst door 'affichage' erop wijst dat de wetgever aan het begrip een ruime betekenis wenste te geven;

dat het dan ook vanzelfsprekend is dat lichtreclame onder het begrip affiches/affichage) valt;

er dan ook uit de wet geen enkele beperking op lichtreclames in en aan de voorgevel van krantenwinkels kan worden afgeleid;

in de parlementaire voorbereiding van de wet van 10 december 1997 evenmin een aanwijzing kan worden gevonden van een beperking van het begrip affiches/affichage";

Overwegende dat de verwerende partij in essentie repliceert dat zowel de Nederlandstalige als de Franstalige tekst van de wet zeer duidelijk doelen op gedrukte aanplakbiljetten, en niet op lichtreclames; dat zij betoogt dat de desbetreffende tekst het resultaat is van een Nederlandstalig amendement, dat bijgevolg de Nederlandse tekst primeert, dat het woord "affiche" in het courante taalgebruik geenszins lichtreclame omvat, en dat dit ook het geval is voor het woord "affichage"; dat zij er voorts op wijst dat ook de wetgever gebruikelijk een onderscheid maakt tussen affiches en lichtreclames, bijvoorbeeld in artikel 3 van het door de wet van 10 december 1997 opgeheven koninklijk besluit van 20 december 1982;

Overwegende dat de verzoekende partijen in hun respectievelijke memories van wederantwoord stellen dat de begrippen "affiche" en "affichage" niet beperkend mogen worden geïnterpreteerd, nu de wet een uitzondering vormt op de vrijheid van handel en nijverheid, en dat uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 10 december 1997 en uit de in de reclamewereld gebruikte technieken blijkt dat de begrippen "affiche" en "affichage" op meer betrekking hebben dan op het plakken van papier;

3.2.2.1. Overwegende dat luidens artikel 7, § 2bis, 2°, derde streepje, van de wet van 24 januari 1977, het in het 1° van artikel 7, § 2bis ingestelde principieel verbod op tabaksreclame, niet geldt voor :

"het aanbrengen van het merk van een tabaksproduct op affiches in en aan de voorgevel van tabakswinkels en van krantenwinkels die tabaksproducten verkopen";

dat de bestreden richtlijnen en instructies ervan uit gaan dat de desbetreffende publiciteit enkel op "affiches" mag worden aangebracht en dat onder meer lichtreclames verboden zijn; dat in deze de kernvraag bijgevolg is of het vermelden van het merk door middel van lichtreclame -steeds aan de voorgevel van, of in tabaks- en krantenwinkels- al dan niet kan beschouwd worden als het aanbrengen van het merk op affiches;

3.2.2.2. Overwegende dat luidens artikel 7 van de wet van 31 mei 1961 betreffende het gebruik der talen in wetgevingszaken, het opmaken, bekendmaken en inwerkingtreden van wetten en verordeningen, eventuele verschillen tussen de Nederlandse en de Franse tekst worden opgelost naar de wil van de wetgever, die bepaald wordt volgens de gewone interpretatie en zonder dat aan de ene tekst de voorkeur wordt gegeven boven de andere; dat dit betekent dat, in tegenstelling tot hetgeen de

verwerende partij voorhoudt, geen van beide taalversies op zich primeert op de andere;

3.2.2.3. Overwegende dat de wet van 10 december 1997 het begrip "affiche" niet omschrijft; dat in de spraakgebruikelijke betekenis, zoals die blijkt uit VAN DALE, Groot woordenboek der Nederlandse taal, 13^e uitgave, 1999, een affiche een "aangeplakte bekendmaking, m.n. reclameboodschap" is;

3.2.2.4. Overwegende dat de betrokken wetsbepaling in wezen beoogt de vermelding van het merk, weze het bij wege van uitzondering, nog toe te laten aan de voorgevel van, en in, kranten- en tabakswinkels; dat die vermelding aan en in de bedoelde handelszaken uiteraard tot doel heeft potentiële kopers van tabaksproducten ervan op de hoogte brengen dat in de zaak waaraan of waarin dit merk is vermeld, tabaksproducten in het algemeen en producten van het desbetreffende merk in het bijzonder, worden verkocht; dat, opdat de door die wetsbepaling aangeboden toelating effectief en derhalve zinvol zou zijn, in redelijkheid moet aangenomen worden dat die vermelding van het merk met de in de huidige tijd meest effectieve technieken moet kunnen gebeuren, op voorwaarde evenwel dat die technieken kunnen ingepast worden in het in die bepaling vermelde begrip "affiche"; dat die vermelding van het merk door middel van lichtreclame, als een hedendaagse vorm van bekendmaking door "aanplakking" kan beschouwd worden;

3.2.2.5. Overwegende dat het feit dat in de regeling vervat in het koninklijk besluit van 20 december 1982 een onderscheid werd gemaakt tussen affiches en lichtreclame, ten deze niet relevant is; dat er immers niet kan uit opgemaakt worden dat de wetgever bij het aannemen van de wet van 10 december 1997, die het koninklijk besluit van 20 december 1982 volledig heeft

opgeheven, beoogde lichtreclame te verbieden, ook aan en in tabaks- en krantenwinkels; dat dergelijke bedoeling overigens ook niet blijkt uit de ontstaansgeschiedenis van de wet;

3.2.2.6. Overwegende dat het middel bijgevolg gegrond is;

3.2.2.7. Overwegende dat blijkens de formulering van het middel in het verzoekschrift de grief van de verzoekende partijen in dit verband beperkt is tot het verbod op lichtreclame; dat zij in hun verzoekschrift ook geen argumenten aanbrengen waaruit zou kunnen blijken dat "films, diapositieven of andere projecties alsook het aanbrengen van reclame op gebruiksvoorwerpen" kunnen ingepast worden in het begrip "affiche"; dat er dan ook geen aanleiding toe bestaat om in de gewraakte passages uit de brief en de dienstnota in kwestie meer te schrappen dan het verbod op lichtreclame; dat er terzake geen sprake is van een ondeelbare zin waaruit niet alleen het desbetreffende verbod kan worden weggelaten;

3.3. Overwegende dat er geen aanleiding toe bestaat meer te vernietigen dan hetgeen hoger met betrekking tot zowel het eerste als het tweede middel werd verduidelijkt; dat niet kan worden ingegaan op de vragen de brieven van 7 december 1998 in hun geheel te vernietigen, omdat niet wordt aangetoond dat de verzoekende partijen het vereiste belang hebben bij de vernietiging van de andere constitutieve elementen ervan dan deze die aan bod kwamen in het eerste en het tweede middel, en trouwens in het inleidend verzoekschrift die andere elementen ook niet inhoudelijk worden bekritiseerd,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Vernietigd worden de volgende zinnen en woorden in de Nederlandstalige versie van de brief van 7 december 1998 van het Federale Ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu, Algemene Eetwaren-inspectie :

"De reclame mag nog enkel de naam van het merk ('Camel Light') vermelden.

Het aanbrengen van het merkteken, logo's, afbeeldingen van de verpakkingen, gegevens over de prijs of de aard van de produkten zullen verboden zijn".

In de zin

"Deze reclame (merknaam) mag enkel nog op affiches worden aangebracht" :

de vermelding "(merknaam)"

In de zin

"Zo zullen onder meer lichtreclames, films, diapositieven of andere projecties alsook het aanbrengen van reclame op gebruiksvoorwerpen verboden zijn" :

het woord "lichtreclames"

In de opsomming onder

"Zo dienen onder meer de volgende reclames te worden verwijderd : (...)" :

het eerste en het tweede gedachtenstreepje, met name

"- alle lichtreclames (ook in en aan de voorgevel van tabakswinkels en krantenwinkels);

- alle reclames met andere elementen dan de merknaam in en aan de voorgevel van krantenwinkels en tabakswinkels".

Artikel 2.

Vernietigd worden de volgende zinnen en woorden in de Franstalige versie van de brief van 7 december 1998 van het Federale Ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu, Algemene Eetwareninspectie :

"La publicité ne peut mentionner que le nom de la marque (exemple 'Camel Light').

L'apposition du sigle de la marque, de logos, d'illustrations d'emballages, d'indications sur le prix ou sur la nature des produits ainsi que tous les autres éléments seront interdits".

In de zin

"Cette publicité (marque déposée) ne peut être apposée que sur des affiches" :

de vermelding "(marque déposée)"

In de zin

"Ainsi, notamment, les enseignes lumineuses, films, diapositives ou autres projections ainsi que les inscriptions publicitaires sur des objets usuels seront interdites" :

de woorden "enseignes lumineuses"

In de opsomming onder

"Les publicités suivantes, notamment, doivent être retirées : (...)" :

het eerste en het tweede gedachtenstreepje, met name

- "- toute enseigne lumineuse (également à l'intérieur et sur la devanture des bureaux de tabac et magasins de journaux);
- toute publicité comportant d'autres éléments que la marque déposée à l'intérieur et sur la devanture des bureaux de tabac et magasins de journaux".

Artikel 3.

Vernietigd worden de volgende zinnen en woorden in de dienstnota 98/36 van 20 november 1998 van het Federale Ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu, Algemene Eetwareninspectie :

"De reclame mag enkel nog de naam van het merk ('Camel Light', 'Belga Filter', ...) op een neutrale (nietszeggende) achtergrond vermelden.

Het aanbrengen van het merkteken, de logo's, de afbeeldingen van de verpakkingen, de gegevens over de prijs of de aard van de producten, de gehalten aan teer en nicotine, de naam en adres van de fabrikant of verdeler en alle andere elementen zullen verboden zijn".

In de zin

"Deze reclame (merknaam) mag enkel nog op affiches worden aangebracht" :

de vermelding "(merknaam)"

In de zin

"Zo zullen onder meer lichtreclames, films, diapositieven of andere projecties alsook het aanbrengen van reclame op gebruiksvoorwerpen verboden zijn" :

het woord "lichtreclames"

In de opsomming onder

"Bijgevolg dienen onder meer de volgende reclames te worden verwijderd : (...)" :

de eerste en de tweede vermelding, met name

" · alle lichtreclames (ook in en aan de voorgevel van tabakswinkels en krantenwinkels;
· alle reclames met andere elementen dan de merknaam in en aan de voorgevel van krantenwinkels en tabakswinkels. Zo zullen praktisch alle reclames op affiches moeten worden verwijderd. Deze reclames bevatten meestal toch andere elementen dan de merknaam van de tabaksproducten".

Artikel 4.

De beroepen worden voor het overige verworpen.

Artikel 5.

Dit arrest zal worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als de gedeeltelijk vernietigde beslissingen.

Artikel 6.

De kosten van de vorderingen tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid, bepaald op achtentwintigduizend frank, komen ten laste van de verwerende partij.

De kosten van de annulatieberoepen, bepaald op achtentwintigduizend frank, komen ten laste van de verwerende partij.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare
terechtzing, op zeventien mei tweeduizend en een,
door de VIIe kamer, die was samengesteld uit :

Mevr.	M.-R. BRACKE,	kamervoorzitter,
de HH.	R. STEVENS,	staatsraad,
	L. HELLIN,	staatsraad,
Mevr.	A. WIJNANTS,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

A. WIJNANTS.

M.-R. BRACKE.